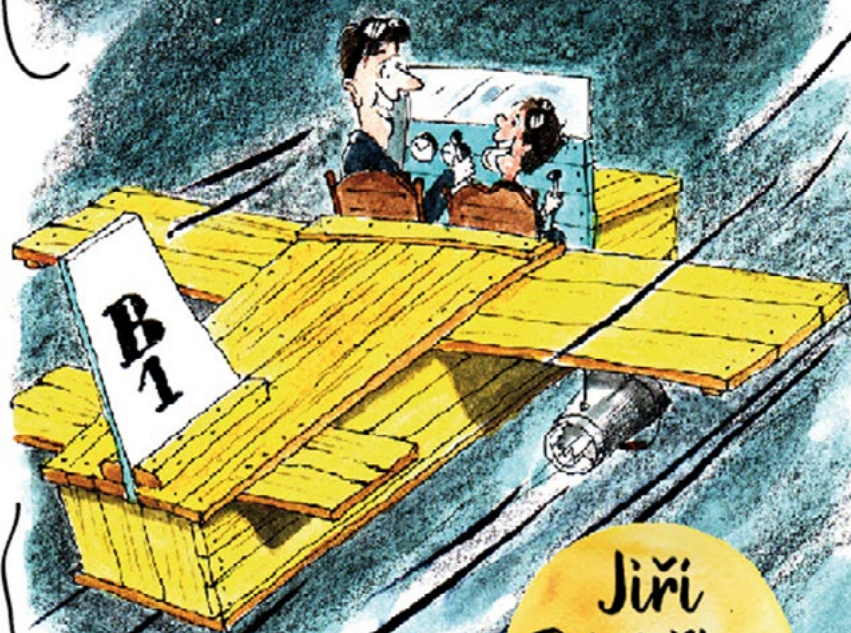

ŠŤASTNEJ JAKO

Příběh muže
který spustil
sametovou
revoluci

blecha

Jiří
Růžička

Šťastnej jako blecha

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

Jiří Růžička

Šťastnej jako blecha – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

ŠŤASTNEJ JAKO blecha

Příběh muže,
který spustil
sametovou
revoluci

Jiří
Růžička

Tak tebe zajímá, proč se pořád tak hloupě usmívám. Víím, neřekl jsi „hloupě“, ale ono to tak asi bude, protože já se nejvíc usmívám, když ostatním lidem vůbec do smíchu není, a nedokážu to zastavit. Do svých dvanácti let jsem na sobě nic takového nepozoroval, spustilo se to až po té nehodě. Nejspíš se mi v hlavě strhlo pár mozkových závitů, protože jinak si to nedokážu vysvětlit. Na vlastní kůži jsem začal poznávat, že rčení „S úsměvem jde všechno líp“ je jen propaganda. Ne že by mi to nějak extra vadilo, dneska se už dokonce usmívám rád, ale některým lidem jsem opravdu hnul žlučí. A někdy to byli lidi docela známý a mocný. Aspoň to říkala máma. Já se v politice nevyznám. A ty asi taky ne, když jsi ještě kluk, tak je to jedno. Ale radši začnu pěkně od začátku.

Naši se na mě dost načekali. Máma dlouho nemohla přijít do jiného stavu. Málem z toho oba tenkrát zešíleli. Prozradil mi to táta v létě roku 1983, když natíral střechu naší chaty. Asi to původně

neměl v úmyslu, ale výpary z barvy mu rozvázaly jazyk. S mámou se prej o mě snažili celý tři roky. Leccos kvůli tomu vyzkoušeli. Pili speciální čaj, cpali se kyselinou listovou, vitamínem E a jogurtem, táta dokonce vypustil ze svého jídelníčku pivo, ale lékař nakonec usoudil, že jejich problém je psychickejší: moc chtěj. Táta tedy pivo zase začal pít, protože moc chtěl jenom střízlivej. To štválo mámu, která chtěla moc i po pivu. Táta nakonec ustoupil, ale přestal se holit a odmítal chodit k holiči. Máma zase rozjela v bytě masivní pěstování kytěk. Svou neukojenou mateřskou lásku vrážela do květů všemožnejch tvarů a barev. Rostliny byly všude, v kuchyni i masožravý, takže při jídle se nedoporučovalo otálet. Táta říkal, že si nejdnou musel prosekat cestu na záchod mačetou. Jednou prej takhle omylem přeseknul i kabel od vysavače. Elektrickou ránu nedostal, ale když to máma zjistila, dostal málem ránu od ní. Když jsem se ale na to ptal mámy, historky kolem květin rezolutně popřela. Zato mi potvrdila, že táta v ty dny vypadal skoro jako Krakonoš.

Asi by oba fakt skončili v blázinci, kdyby jim lékař konečně neoznámil, že je máma těhotná. Nejdřív mu nevěřili. Mysleli si, že blafuje, aby ušetřil práci psychiatrovi, ale pak to dostali černý na bílým. Máma přestala sázet další kytky, ale táta na holiče kašlal dál, aby prej nezakřiknul.

„Nechám se ostříhat, až se to narodí,“ trval rezolutně na svém, i když máma kolikrát díky jeho hustejm vlasům ani nedokázala zjistit, z který strany má obličej.

Dočkali se oba. A hlavně já. Narodil jsem se 13. srpna 1970. Když se to táta dozvěděl, zrovna lepil z balzy malý letadýlko.

Už tenkrát byl modelářem. Měl rozděláno hned několik letadel najednou. Ale tenhle mini model nedokončil. Vlastně je to tak dobře, protože ho hodně kazil, jak se na mě těšil. Na křídlo omylem zvrhnul pivo, když slavil mámin odjezd do porodnice, trup začistil jen nahrubo, takže připomínal valchu, mezi slepený plochy se dostaly jeho dlouhé vlasy. A toho dne, kdy se dozvěděl, že jsem spatřil světlo světa, vylil omylem na model celou pikslu lepidla. Po návratu z porodnice bylo lepidlo tuhé a letadýlko se nedalo odtrhnout od stolu. Ale to už předbíhám.

Táta nechal model modelem a vyrazil za mámou. Neměl trpělivost čekat na tramvaj, spoléhal se výhradně na své vlastní běhy. Kousek před cílem mu ale došlo, že stále ještě nemá ostríhaný vlasy, jak slíbil. Připomněli mu to dva příslušníci VB, co ho právě kvůli tomu zastavili a legitimovali.

„Kam tak spěcháte, pane Blecha?“ zeptal se ho ten vyšší, když nalistoval v občance jeho jméno.

„Do porodnice. Žena rodí.“

„Poprvé?“

„Ne. Už jsem párkrát spěchal.“

„Nechte si ty srandičky! Tady nejste v USA!“ vypálil po tátovi menší příslušník, kterej si doposud šetřil hlasivky.

„Nebo máte něco proti lidově demokratickému zřízení?“ přiložil pod kotel vyšší příslušník.

„Ne, zřídili to tu dobře.“

„Jak to myslíte?“

„Že to tu fakt zřídili.“

Příslušníci se po sobě významně ohlídlí, jako kdyby táta právě vyhlásil válku Sovětskému svazu. Chvilí se zdálo, že ho odvedou na stanici, kde z něho udělají agenta CIA. Pak mu ale dali na vybranou: Buď vězení, nebo holič. Táta si vybral holiče, takže zabil dvě mouchy jednou ranou. Mně říkal, že k tomuhle finále směřoval schválně už od začátku a že měl všechno pod kontrolou, ale já si tím nejsem jistý.

Máma si pak v porodnici nemohla vynachválit, jak vkusně se táta nechal ostříhat. A vůbec nejvíc ji těšilo, že dodržel, co slíbil.

I příslušníci VB byli někdy užiteční.

Táta měl odjakživa několik koníčků. Že lepil modely letadel, už víš. Ale on taky rád fotil a natáčel filmy, ke kterým pak pouštěl hudbu a komentář z magnetofonu. Používal osmimilimetrovou kameru s filmem, co měl malou citlivost, takže když

natáčel doma, nezbylo mu než si na všechno pořádně posvítit. Taký tím filmem musel šetřit. Proto každej záběr dlouho připravoval. Natáčení mojí koupele ve vaničce se tudíž protáhlo i na několik hodin. Máma říkala, že ke konci jsem už byl celej rozmočeněj a pomalu mi rostly žábry. Jenže mě aspoň chladi-la voda, kdežto ona se celou dobu pekla v žáru reflektorů. Musela se hodně přemáhat, když po ní táta chtěl úsměv do kame-ry.

„Jak se asi mám usmívat, když už tu dvě hodiny topím vlastní dítě?“

„Normálně. Řekni sýr.“

Dneska jsem ale rád, že ty záběry vznikly. Převedl jsem je na DVD. Neboj, někdy ti je přehraju.

Co jsem měl opravdu luxusní, byl kočárek. Táta si vzal do pa-rády nějaký kus z výprodeje. Přidělal mu menší křídla a vy-stříhal v něm postranní okýnka. Vypadal jako bachratý letadlo. Máma se s ním styděla jezdit sama, a tak se mnou vyráželi oba. Zrovna do parku tady u nás před hospodou. Bydleli jsme dole pod strání. Zatímco táta mě hrdě tlačil, máma se maskovala

brejlema proti slunci. Opravdu nepatřili mezi manžele, kteří se spolu nudí. Samozřejmě si nepamatuju, o čem se tenkrát spolu bavili, ale dokážu si to představit:

„Doufám, že z něj bude taky modelář,“ zasnul se určitě táta.

„To by mu v životě moc štěstí nepřineslo,“ mírnila jeho nadšení máma.

„Náhodou... Jen si vzpomeň, jak jsme se seznámili.“

„Na to se nedá zapomenout.“

„Můj větroň mi tě vybral. Byl to jeho nejlepší let.“

„Až na to přistání,“ dodala máma a nahmatala si cosi na hlavě.

„Ještě teď tam mám bouli.“

Jistojistě akorát vím, že když jsem se rozbřečel, vypadla na mě dýchací maska na hadičce jako v letadle při dekompresi. Naštěstí jsem nebrečel moc často.

Asi už tušíš, že táta byl taky konstruktér, amatérskéj i profesionální. Svoje zlepšováky si přichystal taky pro mě. Už tenkrát například vymyslel a vyrobil svou vlastní elektrickou chůvu. Pravda, měla ještě svoje mouchy. Například probíjela. Vždycky, když jsem čůral, se mezi drátama v plenách vytvořil elektrický obvod a v obejváku zablikala červená žárovka. Bohužel mě to taky párkrát koplo. Na vykonanou potřebu tedy upozorňoval spíš můj řev než žárovka. A taky trochu kouř a pára.

„Herodes hadr!“ ulevila si moje matka, když ze mě vyrvala všechny dráty.

Táta odmítal připustit, že by elektrická chůva mohla mít nějakou vadu, ale máma se tvrdě postavila proti jejímu dalšímu používání.

„Jen přes moji mrtvolu!“

Táta se tudíž rozhod, že bezpečnost svýho vynálezu vyzkouší na vlastní kůži. Z té doby si ještě nic nepamatuju, ale máma říkala, že když se řízeně počůral, řval stejně jako já. A prej se pak nejmíň půl roku bál vykonávat malou potřebu. Další zdokonalování elektrický chůvy ukončil on i já, když jsem svoje močení dostal pod kontrolu s přibývajícím věkem.

Jinej jeho zlepšovák, co taky dával rány, si už pamatuju jasně, protože mi bylo dvanáct let. Díky němu jsem opět poznal, co je to bolest. Táta někde pokoutně sehnal polní telefony TP 25, kterejma propojil můj pokoj s kuchyní a ložnicí. Jeden telefon jsem měl přímo u postele, aby mohl nahrazovat budík.

Toho podzimního rána jsem si připadal jako magnet na železe. I když mě už máma probudila, neměl jsem sílu vstát z postele. Protože hrozilo, že přijdu pozdě do školy, táta prozvonil polní telefon. Ten kravál u hlavy mě tak zblbnul, že jsem místo na slu-

chátko sáhnul na kontakty s drátama, mezi kterejma bylo právě 75 voltů. Děsivě mě to koplo, snad se mi i naježily vlasy.

Čapnul jsem sluchátko a chystal se říct volajícímu něco od plic, ale tátův vřelej hlas mě odzbrojil: „Kuchyň volá Vojtěcha a přeje mu dobré jitro. Snídaně je na stole. Opakuji. Kuchyň volá Vojtěcha...”

Radši jsem zavěsil, posadil se na postel a vstřebával šok. Byl jsem zadejchanej, jako kdybych právě absolvoval maraton. Uklidňoval mě pohled na modely letadel, který mi táta rozvěsil po pokoji. Zařídil mi to tam hezky, dokonce ke stropu přidělal houpačku. Pozoroval jsem i jeřáb, kterej jsme spolu sešroubovali ze stavebnice Merkur. Pořád jsem se ale nedokázal ubránit pocitu, že je táta z jiný planety. Vůbec jsem mu nerozuměl.

„Mohl jsi ho zabít!“ zlobila se na něj máma u snídaně.

„Ale prosím tě, induktor ještě nikomu neublížil,“ uklidňoval ji táta.

„Jo? Tak schválně!“ Máma se obrátila na mě: „Jak je ta básnička, kterou ses včera celej den učil?“

Vytuhnul jsem líp než tátovo dvousložkový lepidlo Epoxid. Nejenže se mi nevybavila básnička, já si ani nedokázal vzpomenout, jak se jmenuje a kdo ji napsal.

Máma mi ještě zkusila napovědět: „František Hrubín: Do školy.“

„František Hrubín: Do školy,“ spustil jsem s plnou vervou, pak se mi ale mozkový závity opět zadrhly: „Pole už jsou... Táto, bláto...”

„Nic nedbáme na strniska... Ať si na ně vítr píská,“ pokoušel se nahodit motor mý paměti i táta.

Marně. Dlouho a hodně jsem tlačil, ale vylezlo ze mě akorát jediný slůvko: „No.“

„Tak vidíš!“ sjela matka otce a věnovala mu pohled, kterej by rozbřečel i Hitlera.

Z nouze jsem do sebe hodil celou sklenici mlíka.

„Nepij to tak rychle, nebo ti bude špatně!“ vyřídila si to i se mnou.

Ranní dusno u nás doma rozfoukal až táta: „Dobře, uznávám chybu a omlouvám se.“

Jako bolestný jsem od něj dostal jízdní kolo Pionýr, který se mi původně chystal dát až k narozeninám. Ještě ten den odpoledne se ukázalo, že to bylo rozhodnutí osudový.

Na kole jsem toho v životě moc nenajezdil. Moje cyklistická kariéra v podstatě začala a skončila ten samej den.

Hned po škole jsme šli vyzkoušet kolo do parku tady u hospody. Nepršelo, nefoukalo, ani tu nebylo moc lidí. Podmínky jsme měli ideální, jen to štěstí zůstalo bohužel doma.

Usoudil jsem, že nejlíp se naučím na kole, když pojedu z kopce. Naivně jsem předpokládal, že brzdit zvládnou levou zadní. Táta mi ještě vnutil motorkářskou přilbu, která mi byla velká, takže jsem si v ní připadal jako řidič obrněného transportéru OT-64.

„Maminka si to přála. Bezpečnost především,“ vysvětlil mi, jak se věci mají, a vyrazil po svahu napřed, aby si na mě mohl v klidu připravit svůj fotoaparát značky Flexaret.

Nasadil jsem si přilbu a naskočil na kolo. Šlapat jsem už nemusel, rozjelo se to samo, a nečekaně dost rychle. První tři vteřiny mě hřálo u srdce, že už sám dokážu držet stabilitu, pak jsem si uvědomil, že nevím, kde je brzda. Chtělo se mi volat o pomoc, ale neměl jsem dost odvahy. Táta se navíc díval do hledáčku fotoaparátu a ostřil, takže ani netušil, že mám nějaký potíže. Jak se později ukázalo, brzda nebyla tím hlavním problémem. Při prvním vjezdu do díry mi totiž spadla přes oči přilba a zakryla výhled. Najednou jsem brzdit uměl, ale nestačilo to, nabral jsem už příliš vysokou rychlost. Jednou rukou jsem pustil řídítka a snažil se strhnout z hlavy přilbu, ta druhá ovšem sama na řízení nestačila. Ani řídit nemohla, když jsem nevěděl, kterým směrem. Sjel jsem z cesty rovnou do křoví a narazil hlavou do sloupu elektrického osvětlení. A dál už si nic nepamatuju.

Táta prej nejdřív vůbec nevěděl, co se stalo. Plně zaměstnan fofákem si akorát všiml, že najednou nemá koho fotit. Nejdřív

se domníval, že jsem nabral velkou rychlost a ujel. Musel se ptát kolemjdoucích. Nakonec mě vyčmuchal vlčák nějakýho pána od Bezpečnosti. Byl to pes, co v mládí chytal na hranicích útěkáře. Však se mi taky zakousnul do ruky, když se ke mně prodral křovím. Ale já žádnou bolest nevnímal, jak jsem byl v šoku.

Člověku může i prospět, když si v životě nabije hubu. Ale nic se nemá přehánět.

V nemocnici kupodivu zjistili, že mi prakticky nic není, ani ta ruka nebyla moc pokousaná, jenom jsem si nepříjemně pomačkal úsměv. Na pusu mi dali obvaz s malou škvírou na jídlo a trochu i na dejchání a poslali nás domů.

K večeri jsme bohužel zrovna měli rajskou, která se na obvazu dobře vyjímalá. Nezasvěceněj pozorovatel se tak mohl domnívat, že mě někdo střelil do pusy brokovnicí.

Druhej den jsem se samozřejmě styděl jít do školy. Rajská sice zaschla a zhnědla a částečně se dala i odrolit, ale zas to vypadalo, že jsem se přecpal čokoládou nebo dokonce něčím horším. Táta šel se mnou, aby mi dodal odvalu, ale neměl to snadný. Kousek před školou jsem si představil, jak se mi spolužáci smějou, a radši se schoval mezi popelnice. Marně mi táta sliboval polárkovej dort. Úkryt jsem opustil až po příjezdu popelářský-

ho vozu. To už se ale dávno učilo a mně se do školy nechtělo tuplem.

Když však táta přitvrdil a slíbil rovnou polárkovéj dort velkej, co vypadal jako dort opravdovej, srovnal jsem si to v hlavě a došlo mi, že do té třídy stejně jednou musím a že nejlepší by byly hned dva velký polárkový dorty.

Pomalu jsme se vkradli do školy. Chodba už byla prázdná, doléhal sem jen hukot ze tříd. Došli jsme k té mojí a poslouchali za dveřma.

Paní učitelka zrovna probírala vesmír. Nechala si stáhnout rolety a spolužákům promítala naučnej film o sluneční soustavě. Ukazovátkem zamířila na naši planetu.

„Milé děti, tohle je planeta Země. Nikde jinde zatím nebyl prokázán život.“

„Prosím, souško, a co Martani?“ vykřiknul jeden z žáků.

„Ti jsou jen výplodem lidské fantazie. Stejně jako království nebeské nebo fungující kapitalismus. Možná však někde ve vesmíru existuje civilizace. Mimoszemšťan nás pozoruje, aby pak jednoho dne odhalil svou existenci.“

Roletama se dostávalo do třídy jen nepatrný množství světla. Film podkreslovala hudba, která navozovala pocit, že každou chvíli odněkud vystoupí vesmírná příšera a minimálně všechny poslintá. Spolužáci čučeli na plátno a ani nedutali. I když na většinu z nich už lezla puberta, myslím, že měli strach jako malý

děti. Dokonce ani Chadraba nezlobil. Měl jsem ideální příležitost dostat se do třídy, aniž by si toho někdo všimnul.

Táta pootevřel dveře a já vešel potichu jako kočka na lov. Pomalu jsem se blížil ke svému místu. Měl jsem už židli na dosah, když si mě všimla práskačka Přinesdomová.

„Souško! Souško!“ volala a ukazovala na mou siluetu, kterou viděla před bílým plátnem.

Celá třída začala v údivu ševelit.

„Co je tohle za šaškárnu?“ rozohnila se učitelka a křikla na děti u oken: „Vytáhněte rolety!“

Jak se ve třídě postupně rozednívalo, spolužáci se mi začínali smát. A chechtot neustával, i když už byly rolety dávno nahoře. Připadal jsem si opravdu jako mimozemšťan. Se zaschlou rajskou kolem pusy.

Učitelka mezitím došla až ke mně.

„Okamžitě to sunde! A žákovskou knížku!“ hulákala mi přímo do obličeje, takže jsem cítil olejovky, který si dala ke svačince.

„Ale já... Já to mám od doktora,“ bránil jsem se.

„Dělej! Nebo si pozvu do školy rodiče!“ burácela dál a bohužel i prskala, takže jsem byl po svačince i já.

Táta už to za dveřmi nevydržel a vešel do třídy.

„Jako by se stalo, paní učitelko. Jsem jeho otec. Dobrý den. Vojta spad z kola a rozhodně by měl zůstat obvázaný.“